

Advokatansvar

Indledning

Juridisk rådgivning foretaget af advokater medfører en lang række adfærdskrav, som sagførerne er forpligtede til at overholde. Denne brochure forsøger at give et overblik over mange af de almindelige normer advokatansvaret udstikkes efter, hvorfor den ikke kan anses for udtømmende.

Retssal.dk – august 2002

Professionsansvar generelt

Erstatningsansvar pådrages som hovedregel efter den såkaldte culpanorm, hvor det afgørende er om skadevolder har handlet anderledes end han burde i den pågældende situation. I bedømmelsen inddrages forhold som hans viden, muligheder for at forudse den opståede risiko/skade osv.

Indenfor professionelle arbejdsområder gælder en streng culpabedømmelse. Her forudsættes, at man som fagmand overholder god faglig standard. Et moment ved afgørelsen af denne er, om skadevolder har handlet anderledes end en rutineret specialist ville have gjort i samme situation. Tilsvarende målestok bruges normalt også hvor lægmænd indtræder på specialisters arbejdsområder – indenfor advokatverdenen fx hvor en vinkelskriver, eks. en ikke-relevant udannet, udformer et skøde.

Advokaters professionsansvar

Advokater forudsættes at have en særlig faglig viden og uddannelse, der danner baggrunden for hans virksomhed. De må ligeledes formodes at besidde en såvel praktisk som teoretisk uddannelse, der muliggør en faglig kvalificeret arbejdspræstation. En sådan udføres i form af såvel rådgivning som reel faglig vurdering.

Rådgivning om klare retsforhold og fejlekspeditioner

Advokaters hovedområde er rådgivning om retsspørgsmål og retsregler. For denne

rådgivning finder professionsansvaret anvendelse, dog på en sådan måde at der normalt skelnes mellem de klare retsforhold og de mere komplicerede problemstillinger. Drejer rådgivningen sig om simple juridiske spørgsmål som enhver advokat må formodes at kende svaret på – fx tinglysningsreglerne ved ejendomshandler – vil advokaten som absolut hovedregel være erstatningsansvarlig, hvis den fejlagtig rådgivning påfører klienten tab. Samme retstilstand vil normalt også lægges til grund, hvor klientens tab opstår som følge af fejlekspeditioner – fx hvor advokatkontoret overskrider betalings-terminer. Retspraksis på området har fastslået, at advokaten i sådanne situationer vil være erstatningsansvarlig. Det gælder ikke kun fejl begået af ham selv, men også hans medarbejdere eller andre for hvem han er ansvarlige. Erstatningsansvar kan kun undgås, hvor advokaten beviser den begåede fejl har været uden reel betydning.

Ukendskab til gældende ret

Det er de færreste som kender alle landets love og regler. Specielt ældre lovbestemmelser som ikke har været anvendt i generationer og nyere EU-lovgivning kan virke som en overraskelse for selv de mest erfarne og kompetente advokater. Spørgsmålet er, om manglende kendskab til sådanne "glemte" eller specielle lovregler kan lastes advokater. Normalt anlægges en bred vurdering, hvor der tildeles ansvarsfrihed, hvor den pågældende retsregel er så speciel eller gammel, at det ville være urimeligt at forlange, at den pågældende advokat burde have kende til dens eksistens. I vurderingen inddrages dog, at enhver advokat antages at holde sig opdateret på såvel ny som gammel lovgivning.

Tvivlsomme juridiske forhold

Ofte bliver advokater rådført om tvivlsomme juridiske problemstillinger, hvor subjektiv og dermed usikker fortolkning er nødvendig. I praksis vil en domfældelse være nødvendig for at afgøre om advokaten har rådgivet sin klient forkert, da andre

advokater og juristers vurdering kan være lige rigtig – eller forkert om man vil. Såvel litteratur som retspraksis giver ikke noget entydigt svar på advokatens ansvar i sådanne tilfælde, hvor den juridiske problemstilling reelt er tvivlsom. Det er dog almindeligvis antaget, at eventuelle fejlskøn i sådanne situationer kun sjældent medfører erstatningsansvar for den rådgivende advokat – og normalt kun, hvor rådgivningen i øvrigt ikke har været af god faglig standard.

Retssager

En række klagesager over advokater omhandler tilrettelæggelse og gennemførelse af retssager, hvor klienten eksempelvis anser advokatens procedurer for så mangelfuld, at den var skyld i lidt nederlag.

Ud fra en betragtning om, at der i retssager nødvendigvis altid vil være en tabende part, vil der sjældent kunne tilkendes en tabende klient erstatningskrav. Endvidere kunne det anføres, at advokater ellers ville blive påført et urimeligt ansvarsgrundlag og pres, hvis de nødvendigvis skulle vinde alle deres sager.

På trods heraf kan der i særlige tilfælde tilkendes erstatning. Eksempelvis hvor en advokat afslår appel uden forudgående rådførelse med sin klient, og hvor gennemførelsen af retssagen i det hele taget ikke har levet op til det almindelige advokatretlige professionsansvar.

Ejendomshandler

Specielt små og mellemstore advokatfirmaer beskæftiger sig i høj grad med ejendomshandler, hvilket skærper forpligtelsen til at yde en god rådgivning. Traditionelt påhviler det advokaten at rådgive sin klient om handlens almindelige konsekvenser, skattemæssige forhold og foretage assistance af mere ekspeditions-mæssig karakter – fx ved tinglysning af skøde. Endvidere bør advokaten altid iværksætte forudgående undersøgelse af handlens vilkår, tilvejebringe andre nødvendige oplysninger, kontrollere handlens dokumenter og udarbejde skøde.

Advokater kan normalt kun repræsentere én af handlens parter – hvilket typisk vil være køberen.

Forretningsmæssige råd

På trods af at advokaters arbejdsområde er juridisk rådgivning, rådføres de ofte om relaterede erhvervs-mæssige problemstillinger. Rådførelse som i mange tilfælde kan være berettiget, da advokater i kraft af deres daglige arbejde ofte vil opnå betydelig indsigt i forretningsmæssige forhold.

Ansvarsbedømmelse vil ofte i en sådan situation være mildere, da forretningsmæssig rådgivning falder uden for en advokats almindelige arbejdsområder. Det på trods af, at mange advokater markedsfører sig som "erhvervsadvokater" o.l.

Den erstatningsretlige vurdering af advokatens ansvar vil normalt i høj grad afhænge af hans kvalifikationer for at rådgive indenfor det pågældende område – og i det hele taget hvor tæt rådgivningen har forbindelse til hans normale juridiske arbejdsopgaver.

Medlem af bestyrelse

Mange advokater er repræsenteret i aktieselskabers bestyrelser – specielt i forbindelse med deres stiftelse, hvor advokaten udfører de nødvendige juridiske transaktioner.

For aktie- og anpartsselskabers bestyrelsesmedlemmer gælder et specielt ansvarsgrundlag, hvorefter der bl.a. kan ske idømmelse af erstatningsansvar på baggrund af forringende dispositioner. Advokater er naturligvis omfattet af "almindelige" bestyrelsesmedlemmers ansvarsgrundlag, men kan i særlige situationer tillægges udvidet ansvarsgrundlag. Eksempelvis hvor advokaten som led i sit hverv har udført juridisk rådgivning.

Ansvarsfraskrivelse

Advokaters brug af ansvarsfraskrivelse bør bedømmes efter det sagsforhold, som forbeholdet refererer til.

Sker ansvarsfraskrivelsen i forbindelse med rådgivning af tvivlsomme retsområder, vil

den normalt få retsvirkning efter sit indhold – ud fra samme betragtninger som ovenfor anført under tvivlsomme juridiske problemstillinger.

Foretagelse af ansvarsfraskrivelse ved rådgivning om spørgsmål, hvor advokatens sagkundskab skal værne klienten mod et tab, vil denne normalt bortfalde og være uden virkning. Eksempelvis vil der kun meget sjældent kunne foretages gyldig ansvarsfraskrivelse af rådgivning om simple juridiske problemstillinger.

Trejdemandskrav

Langt størsteparten af de krav der rettes mod advokater kommer fra klienter. Men krav rejst af trejdemænd forekommer dog også jævnligt. Da der ikke foreligger noget kontraktmæssigt forhold mellem advokaten og trejdemanden, vil tilkendelse af erstatning normalt kun kunne ske efter de almindelige regler om erstatning udenfor kontrakt. Hovedindholdet af disse regler er, at krav kan tilkendes hvor advokaten dels har overtrådt sit professionsansvar, og dels hvor der er årsagssammenhæng og påregnelighed mellem hans handlinger og det lidte tab.

Ansvar for ansatte

Efter Danske Lov 3-19-2 kan man som arbejdsgiver blive forpligtet til at udrede erstatning opstået som følge af ansattes uagtsomme og forsætlige handlinger. I advokatfirmaer vil det hovedsageligt dreje sig handlinger foretaget af advokatfuldmægtige og sekretærer.

Erstatningens størrelse

Udregning af erstatningens størrelse vil som absolut hovedregel ske efter de almindelige erstatningsretlige regler. Derfor vil normalt kun dokumenterede tab opstået som følge af advokatens ansvarspådragende handlinger erstattes.

God advokatskik

Advokatsamfundet har udarbejdet bindende retningslinjer for advokaters arbejde – herunder bl.a. om moralske spørgsmål. På www.advokatsamfundet.dk offentliggøres gældende forskrifter.